

10. Бородин К.В., Преображенский Б.Г. Анализ инструментария финансовой диагностики // Финансы. – 2004. – №3. – С. 65–66.

11. Прохорова Ю.В. Антикризове фінансове управління підприємством: дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» Ю.В. Прохорова. – К., 2008. – 216 с.

12. Ходаков В.Є. Оцінка стійкості фінансового стану підприємства / Ходаков В.Є., Соколова Н.А., Лук'яненко Т.В. // Економіка і управління. – 2003. – №2. – С. 70–74.

13. Малахова В.В. Методы управления хозяйственными рисками в деятельности транспортных организаций / Малахова В.В. // Экономика и управление. – 2006. – №6. – С. 14–19.

14. Деева Н.М. Фінансовий аналіз: навч. посібн. / Н.Д. Деева, О.І. Дедіков. – К.: Вид-во ЦНЛ, 2007. – 328 с.

15. Терещенко О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового положення підприємства / О. Терещенко // Экономика Украины. – 2003. – №8. – С. 38–44.

16. Економічна кібернетика: навч. посібн. / О.Д. Шарапов, В.Д. Дербенцев, Д.Є. Семьонов. – К.: Вид-во КНЕУ, 2004. – 231 с.

17. Матвійчук А. Моделювання фінансової стійкості підприємств із застосуванням теорій нечіткої логіки, нейронних мереж і дискримінантного аналізу // Вісн. НАН України. – 2010. – №9. – С. 24–46.

18. Заруцька О.П. Використання методу нейронних мереж для аналізу структури банківської системи [Текст] / О.П. Заруцька // Вісник Національного банку України. – 2011.

19. Недосекин А.О. Простейшая комплексная оценка финансово-го состояния предприятия на основе нечетко-множественного под-

хода/ Недосекин А.О., Максимов О.Б. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.sedok.narod.ru

20. Недосекин А.О. Применение теории нечетких множеств к финансовому анализу предприятий [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.sedok.narod.ru

21. Управління фінансовою санацією підприємств: підручник / О.О.Терещенко. – К.:КНЕУ, 2006. – 536 с.

22. Терещенко О.О. Нові підходи до оцінки кредитоспроможності позичальників-юридичних осіб // Вісник НБУ. – 2012. – №1. – С. 26–30.

23. Терещенко О.О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства // Економіка України. – 2003. – №8. – С. 38–45.

24. Положення НБУ про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями від 25.01.2012. №23 // www.rada.gov.ua.

25. Островська О.А. Інновації у фінансовій діагностиці вітчизняних підприємств // Фінанси України, №9 (190). – 2011. – С. 110–119.

26. Деева Н.М. Фінансовий аналіз: навч. посібн. / Н.Д. Деева, О.І. Дедіков. – К.: Вид-во ЦНЛ, 2007. – 328 с.

27. Партин Г.О. Фінанси підприємств: навч. посібник / Г.О. Партин, А.Г. Загородній. – Львів: ЛБІ НБУ, 2003. – 265 с.

28. Давыдова Г.В. Методика количественной оценки риска банкротства предприятий / Г.В. Давыдова, А.Ю. Беликов // Управление риском. – 1999. – №3. – 26–36 с.

УДК 658 (477)

О.З. ЦАР,

аспірант кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту, Львівський національний університет ім. Івана Франка

Планування та фінансування санації підприємств в Україні

У статті запропоновано послідовність проведення планування та фінансування санації на підприємствах України в умовах фінансової кризи, розроблено факторні моделі для оцінки санаційного потенціалу суб'єктів господарювання та оптимізації їх капіталу, запропоновано показник оцінки динаміки фінансового стану підприємства.

Ключові слова: санаційна спроможність, джерела фінансової санації, структура капіталу, фінансовий стан.

О.З. ЦАР,

аспірант кафедри фінансов, денежного обращения и кредита, Львовский национальный университет им. Ивана Франко

Планирование и финансирование санации предприятий в Украине

В статье предложена последовательность проведения планирования и финансирования санации на предприятиях Украины в условиях финансового кризиса, разработаны факторные модели для оценки санационного потенциала субъектов хозяйствования и оптимизации их капитала, предложен показатель оценки динамики финансового состояния предприятия.

Ключевые слова: санационная способность, источники финансовой санации, структура капитала, финансовое состояние.

O.Z. TSAR,

graduate student of the Department of Finance, monetary circulation and credit, Lviv National Ivan Franko University

Planning and financing the readjustment of enterprises in Ukraine

The article is suggested the sequence of planning and financing the readjustment in the Ukraine's enterprises during the financial crisis, factor models are developed to estimate potential readjustment entities and optimize their capital, it is proposed figure assess of the dynamics of the financial condition of the enterprise.

Keywords: readjustment ability, sources of financial readjustment, capital structure, financial position.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки підприємства розвиваються нерівномірно. Це проявляється в коливанні обсягів виготовленої ними продукції та можливостях її збуту. В результаті може відбуватися значний спад ви-

робництва, що характеризується як кризовий стан підприємства. Якщо за такої ситуації керівниками не вжито відповідних профілактичних заходів, це може призвести до значного розбалансування економіки підприємства. А за такого стану під-

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

приємство неспроможне забезпечити необхідне фінансування своїх зобов'язань, що кваліфікується як його банкрутство.

Для запобігання кризи велике значення має своєчасне виявлення ознак майбутньої проблемної ситуації. Тому керівники підприємства, менеджерам надзвичайно важливо кваліфіковано вміти спрогнозувати причини і джерела виникнення кризових ситуацій і мати про запас заздалегідь спроектований механізм їхнього розв'язання. Головне завдання такого підходу полягає в розробці інструментальних методів і засобів, що дозволяють передбачати й аналізувати потенційні кризові ситуації, спроектувати варіанти процедур їхнього вирішення і відповідну цим процедурам інформаційну базу управління.

Головним способом запобігання банкрутству підприємства є фінансова санація. Тому цей процес можна визначити як систему управлінських заходів і рішень з діагностики, запобігання, нейтралізації та подолання кризових явищ і їх причин на всіх рівнях економіки. Санаційний механізм управління має властивості, що зумовлюють гнучкість і адаптивність, здатність до диверсифікованості і своєчасного ситуаційного реагування, а також можливість ефективно використовувати потенціал підприємства.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблемам поліпшення системи фінансового оздоровлення суб'єктів господарювання присвятили свої праці такі вітчизняні науковці: І. Бланк [2], Т. Булович [3–5], Н. Карвацка [10], І. Карпунь [6], О. Копилюк [7, 11], С. Передерієва [8], Г. Ситник [2], О. Терещенко [9], Н. Тюріна [10], А. Штангрет [7, 11] та інші.

Проте не всі аспекти цієї складної проблеми вирішено та належно обґрунтовано, зокрема це стосується планування фінансового оздоровлення підприємств та фінансового забезпечення антикризових заходів; вдосконалення існуючих в Україні методик планування фінансової санації підприємства і форм фінансування санації; а також коло питань, пов'язаних із реструктуризацією підприємств та фінансовою політикою держави у сфері антикризового управління підприємством і фінансової санації.

Метою статті є розроблення послідовності планування та фінансування санації вітчизняних підприємств в умовах кризи.

Виклад основного матеріалу. Неможливість підприємства внаслідок фінансової і політичної нестабільності швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища може призвести до виникнення неплатоспроможності або банкрутства. Головним напрямом запобігання такої ситуації є фінансове оздоровлення підприємства.

Санація – це комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на запобігання банкрутству суб'єкта господарювання і

підтримку його діяльності, внаслідок відновлення платоспроможності і ліквідності в короткостроковому періоді, та прибутковості і визначеного рівня конкурентоспроможності – у довгостроковому за допомогою усіх зацікавлених суб'єктів.

Процес планування та фінансування санаційних заходів включає такі головні етапи (рис. 1):

І етап. Економічними критеріями стійкої санаційної спроможності підприємства є його здатність до забезпечення ліквідності, відновлення прибутковості та одержання конкурентних переваг.

Санаційна спроможність підприємства – це складна економічна категорія, яка відображає оцінку здатності підприємства до виживання та ефективного розвитку у майбутньому. На практиці оцінка санаційної спроможності підприємств проводиться шляхом впровадження санаційного аудиту у межах порушення справи про банкрутство, але на нашу думку, її необхідно розглядати як сполучення трьох складових: фінансового, виробничого та організаційного потенціалів. З метою спрощення процедури оцінки санаційної спроможності доцільним є розробка інтегрального показника визначення необхідності проведення санаційних заходів.

Для оцінки санаційного потенціалу підприємства ми пропонуємо прогнозувати основні фінансові показники, що будуть характеризувати його діяльність у майбутньому, а саме: рентабельність капіталу, коефіцієнт оборотності оборотного капіталу та коефіцієнт загальної ліквідності.

Для цього за допомогою методу ключової матриці побудуємо моделі факторного впливу на дані показники. Модель мультиплікативної залежності чинників, що впливають на рентабельність капіталу підприємства, матиме вигляд:

$$P_k = \frac{ЧП}{BP} \cdot \frac{BP}{OA} \cdot \frac{OA}{ПП} \cdot \frac{ПП}{K} = P_{pn} \cdot K_{об} \cdot K_{зл} \cdot K_{пп}. \quad (1)$$

де P_k – рентабельність капіталу підприємства; P_{pn} – рентабельність реалізованої продукції; $K_{об}$ – коефіцієнт оборотності оборотного капіталу; $K_{зл}$ – коефіцієнт загальної ліквідності; $K_{пп}$ – частка поточних пасивів у капіталі підприємства.

Побудована модель вказує на те, що рентабельність капіталу підприємства залежить від зміни таких показників, як рентабельність реалізованої продукції, коефіцієнт оборотності оборотного капіталу, загальної ліквідності та частки термінових зобов'язань у капіталі підприємства.

Застосовуючи методи елімінування, можна проаналізувати, з якою силою дані показники будуть впливати на зміну рентабельності підприємства. Таким чином можна виявити, які з параметрів недостатньо задіяні (виявити приховані резерви) або ж які з них впливають на рентабельність капіталу

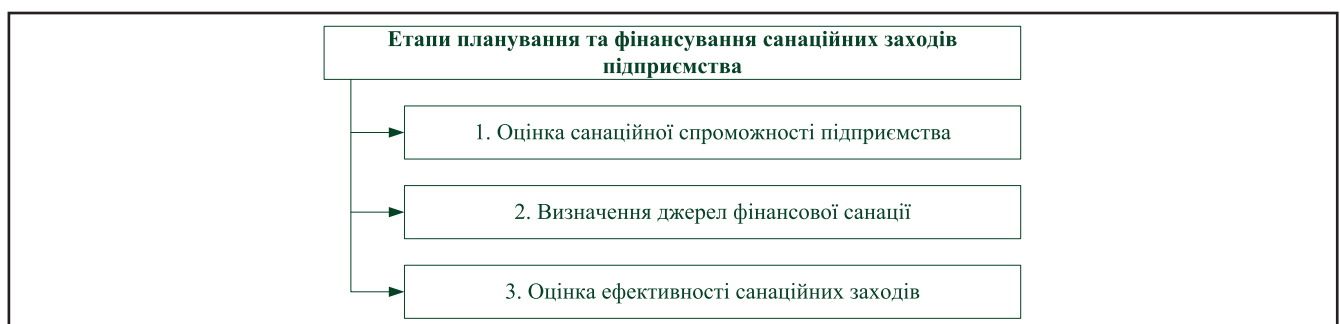

Рисунок 1. Послідовність планування та фінансування санаційних заходів

з негативною тенденцією, і прийняти пакет відповідних заходів для регулювання даних параметрів.

За аналогічним методом побудуємо модель впливу чинників на коефіцієнт оборотності оборотного капіталу, який також є важливим показником ефективності його використання. Модель буде мати вигляд:

$$K_{об} = \frac{BP}{DЗ} \cdot \frac{OAв}{OA} \cdot \frac{BOK}{OAв} \cdot \frac{DЗ}{KЗ} \cdot \frac{ПОК}{BOK} \cdot \frac{KЗ}{ПОК} =$$

$$= K_{обдз} \cdot K_{coa} \cdot K_{звок1} \cdot K_{сдж} \cdot K_{фр} \cdot K_c, \quad (2)$$

Подана модель показує, що зміна кількості оборотів, які здійснює оборотний капітал протягом аналізованого періоду, буде залежати від таких чинників: коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості ($K_{обдз}$), коефіцієнта структури оборотних активів (він показує яку частку в оборотних активах займають активи у сфері виробництва) (K_{coa}), коефіцієнта забезпечення власним оборотним капіталом оборотних активів у сфері виробництва ($K_{звок1}$), коефіцієнта співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості ($K_{сдж}$), коефіцієнта фінансового ризику ($K_{фр}$) та коефіцієнта структури позикового оборотного капіталу (частки у позиковому оборотному капіталі кредиторської заборгованості) (K_c). Як бачимо, перший чинник – це показник ділової активності, другий – показник структури активів (зростання питомої ваги оборотного капіталу у сфері виробництва і відповідне її зниження у сфері обігу вважається позитивною тенденцією), третій – показник фінансової стійкості, а саме коефіцієнт розміщення (зростання його величини свідчить про поліпшення фінансування оборотного капіталу підприємства), четвертий – до коефіцієнтів структури капіталу (зростання значення даного чинника можна вважати позитивною тенденцією, оскільки кредиторська заборгованість вважається тимчасово безкоштовним джерелом формування оборотного капіталу, якщо не порушується господарське законодавство, бо тоді до підприємства будуть застосовані фінансові санкції, що значно здорожить формування оборотного капіталу), п'ятий – до показників структури капіталу (зростання його величини свідчить про збільшення ризиків підприємства щодо можливості його розрахунків з кредиторами, оскільки позичений оборотний капітал – це заборгованість, строк погашення якої настає найближчим часом).

Тепер побудуємо модель впливу факторів (за допомогою ключової матриці) на загальну ліквідність підприємства за допомогою таких складових оборотного капіталу: оборотні активи у сфері виробництва ($OAв$) та обігу ($OAо$), дебіторська та кредиторська заборгованості, оборотні активи та поточні пасиви загалом. Модель буде мати такий вигляд:

$$K_{зл} = \frac{OA}{OAв} \cdot \frac{OAв}{OAо} \cdot \frac{OAо}{DЗ} \cdot \frac{DЗ}{KЗ} \cdot \frac{KЗ}{ПП} =$$

$$= K_{oav} \cdot K_{a/o} \cdot K_{oa} / dз \cdot K_{дз} / kz \cdot K_{kз} / nn, \quad (3)$$

Як бачимо з поданої моделі, на коефіцієнт загальної ліквідності підприємства будуть впливати п'ять факторів, а саме: співвідношення оборотних активів та їх величини у сфері виробництва (K_{oav}) (зниження даного показника відносно позитивна тенденція); співвідношення оборотних активів у сфері виробництва та обігу ($K_{a/o}$) (зростання даного показника на виробничих підприємствах відносно позитивна тенденція); коефіцієнта співвідношення оборотних активів у сфері обігу та дебіторської заборгованості; співвідношен-

ня дебіторської та кредиторської заборгованостей та частки кредиторської заборгованості у поточних пасивах.

За допомогою методів елімінування, а саме методу ланцюгових підстановок, можна визначити, як змінилася в абсолютному вимірі рентабельність капіталу, коефіцієнт оборотності та загальної ліквідності і з якою силою впливали на їх зміну закладені в моделі чинники.

II етап. В умовах становлення ринкової економіки в Україні підприємства зараз мають обмежені можливості на отримання кредиту на впровадження санаційних заходів. Внутрішні джерела можуть бути мобілізовані у короткі терміни і не потребують значних додаткових капітальних вкладень. Крім того, орієнтація підприємства на мобілізацію внутрішніх джерел фінансування оздоровчих заходів відображається в плані санації підприємства та сприяє зростанню довіри до боржника з боку кредиторів. Проте практика показує, що в сучасних умовах більшості вітчизняних підприємств неможливо здійснити оздоровчі процедури без залучення зовнішніх джерел фінансування.

Пошук внутрішніх джерел фінансування пов'язаний з програмними санаційними заходами, з виявленням прихованих та невикористаних резервів промислового підприємства. Як відомо, до внутрішніх джерел санації суб'єктів господарювання належать прибуток, амортизаційні відрахування, кошти резервних та інших фондів. Проте, як свідчить практичний досвід, на збитковому промисловому підприємстві всі вищенаведені джерела вкрай незначні.

Після максимального використання внутрішніх джерел санації необхідно проаналізувати потенційні зовнішні джерела, до яких належать кредитування партнером по бізнесу, банківський кредит, лізинг обладнання, емісія цінних паперів, бюджетні субсидії. До наведених зовнішніх джерел санації, на наш погляд, можна додати такі джерела: державне кредитування, що базується на пільгових умовах; фінансова допомога третіх осіб (юридичних та фізичних); відстрочення погашення векселів підприємству (під гарантію банку-сатора) окремими векселедержателями; списання кредитором частини боргу. Зовнішні фінансові джерела санації відіграють також важливу роль у реалізації санаційних заходів, однак їх мобілізація не завжди є можливою і передбачає витрачання додаткових коштів на їх залучення.

Підприємство, яке опинилося у кризі під час залучення фінансових ресурсів для проведення санації, повинно прагнути досягти оптимальної їх структури. Оптимізація структури капіталу є однією з найбільш важливих і складних завдань, що вирішуються у процесі управління фінансовою санацією підприємства. Оптимальною, на нашу думку, можна вважати таку структуру фінансових ресурсів (співвідношення використання власного і залученого капіталу), за якої досягається мінімальне значення завантаженості капіталу, фінансового ризику та середньозваженої вартості фінансових ресурсів.

Для цього нами побудовано показник оптимізації структури капіталу ($ПОК$), який буде містити коефіцієнт завантаженості капіталу (співвідношення капіталу підприємства та його чистого прибутку) та фінансового ризику (співвідношення позикового та власного капіталу), а також показник середньозваженої вартості капіталу. Дані показники будуть порівнюватися з їхніми нормативними значеннями, які кож-

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

не підприємство встановлюватиме самостійно в залежності від особливостей своєї діяльності і результатів, що були ним досягнуті у попередні періоди. Показник оптимізації капіталу підприємства пропонуємо обчислювати за формулою:

$$ПОК = \frac{Kз}{НКзк} + \frac{Kфр}{НКфр} + \frac{СЗВК}{НСЗВК}, \quad (4)$$

де $Kз$ – коефіцієнт завантаженості капіталу; $Kфр$ – коефіцієнт фінансового ризику; $СЗВК$ – середньозважена вартість капіталу; $НКз$ – нормативний коефіцієнт завантаженості капіталу; $НКфр$ – нормативне значення коефіцієнта фінансового ризику; $НСЗВК$ – планове оптимальне значення середньозваженої вартості капіталу.

III етап. Оцінювання ефективності санаційних заходів може бути здійснене з позицій кожного з учасників процедури оздоровлення, проте нас більшою мірою цікавить дослідження самого підприємства–боржника. Критерієм ефективності санації у нашому випадку буде: відновлення нормальної виробничої діяльності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства у довгостроковому періоді.

Для оцінювання потрібно брати не тільки статичні значення показників до та після здійснення санації, а їхні індекси, що дозволяє оцінити не лише в цілому ефективність певного проекту санації на конкретний момент часу, а й спрогнозувати його зміну в процесі здійснення того чи іншого комплексу санаційних заходів. Під час реалізації плану санації необхідним є постійний моніторинг ефективності використання ресурсів, платоспроможності, ліквідності та рентабельності підприємства для оперативного реагування на прояви негативних тенденцій діяльності. Тому доцільним є розрахунок

даних показників до та після здійснення певного етапу санації, а також проаналізувати їхню зміну.

Головні етапи аналізу динаміки фінансового стану підприємства подано на рис. 2.

Для аналізу динаміки фінансового стану підприємства побудовано узагальнюючий показник. При його розрахунку за основу взято порівняння кожного показників, за певний період функціонування вітчизняних суб'єктів господарювання, з найвищими (оптимальними, нормативними) його досягненнями за цими параметрами протягом аналізованого періоду. Такий підхід дасть можливість проаналізувати динаміку ефективності функціонування підприємств з точки зору відхилення фактичних результатів від максимальних (нормативних, оптимальних), які були досягнуті у минулих періодах діяльності торговельних підприємств та зробити висновки про динаміку їх фінансового стану.

Показник оцінки динаміки фінансового стану підприємства доцільно розраховувати за такою формулою:

$$ПОДФС_i = 1/[(1 - \frac{Pa_{факт}}{Pa_{макс}})^2 + (1 - \frac{Prp_{факт}}{Prp_{макс}})^2 + (1 - \frac{Kпл_{факт}}{Kпл_{норм}})^2 + (1 - \frac{Kвпк/зз_{факт}}{Kвпк/зз_{норм}})^2 + (1 - \frac{Kоб_{факт}}{Kоб_{макс}})^2 + (1 - \frac{Kзл_{факт}}{Kзл_{норм}})^2 + (1 - \frac{Kдз/кз_{факт}}{Kдз/кз_{норм}})^2 + (1 - \frac{Kс_{факт}}{Kс_{норм}})^2 + (1 - \frac{Kфс_{факт}}{Kфс_{норм}})^2],$$

де $Pa_{факт}$ – фактичне значення рентабельності активів підприємства; $Prp_{факт}$ – фактичне значення рентабельності реалізованої продукції за чистим прибутком суб'єкта господарювання; $Kпл_{факт}$ – фактичний рівень коефіцієнта платоспроможності; $Kвпк/зз_{факт}$ – фактичний рівень коефіцієнта забезпечення власними і прирівняними до них коштами запасів і затрат; $Kоб_{факт}$ – фактичний рівень коефіцієнта оборот-

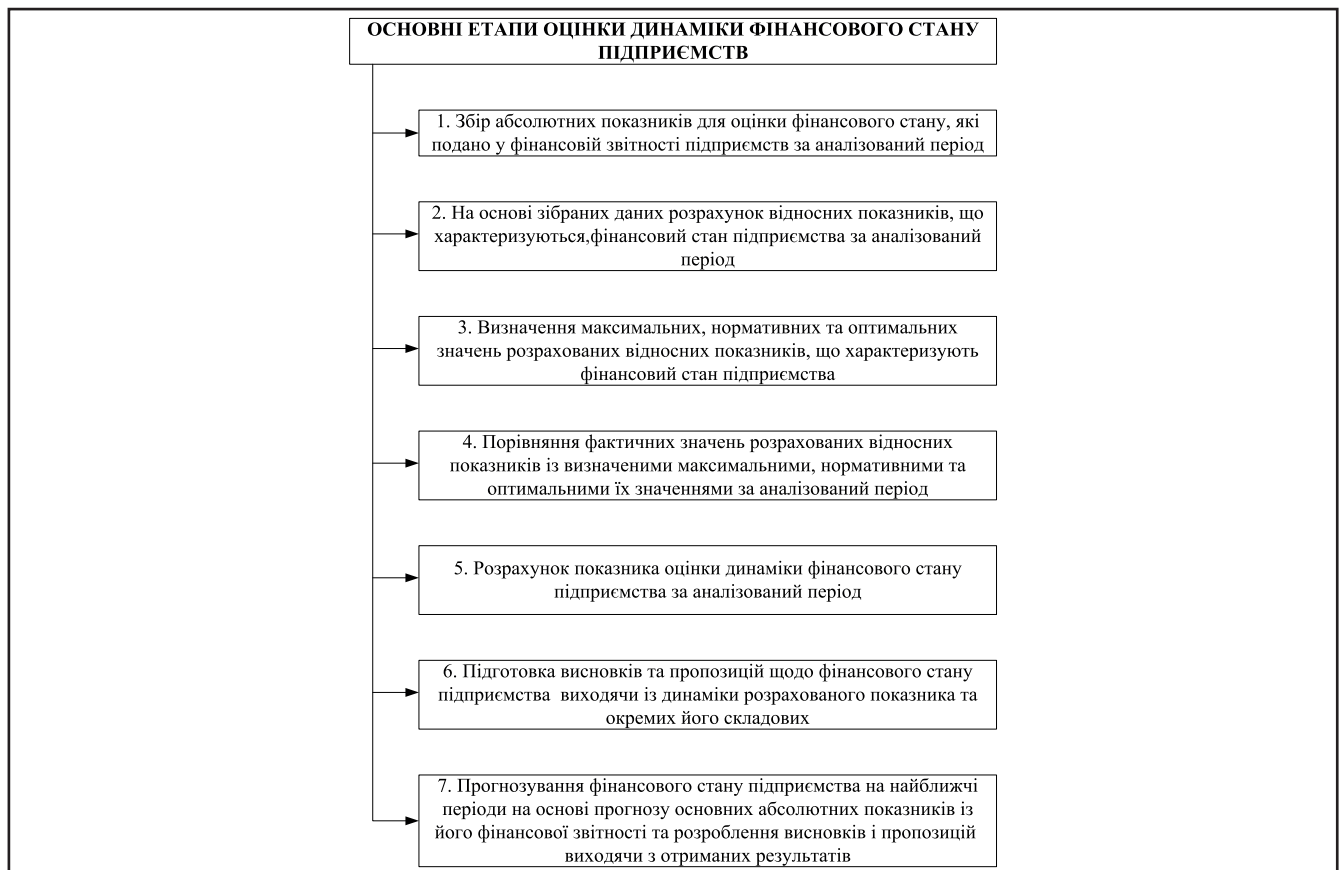

Рисунок 2. Алгоритм проведення оцінки динаміки фінансового стану підприємств

ності оборотного капіталу підприємств; $Kзл_{факт}$ – фактичний рівень коефіцієнта загальної ліквідності; $Kдз/kз_{факт}$ – фактичний рівень коефіцієнта співвідношення між дебіторською і кредиторською заборгованістю; $Kс_{факт}$ – фактичне значення коефіцієнта самофінансування; $Kфс_{факт}$ – фактичне значення коефіцієнта фінансової стабільності підприємства.

$Ра_{макс}$ – максимальне значення рентабельності активів підприємства; $Rрп_{макс}$ – максимальне значення рентабельності реалізованої продукції за чистим прибутком суб'єкта господарювання; $Kпл_{норм}$ – нормативне значення коефіцієнта платоспроможності; $Kвпк/зз_{норм}$ – нормативний рівень коефіцієнта забезпечення власними і притриманими до них коштами запасів і затрат за різні періоди; $Коб_{макс}$ – максимальне значення коефіцієнта оборотності оборотного капіталу підприємств; $Kзл_{норм}$ – нормативний рівень коефіцієнта загальної ліквідності; $Kдз/kз_{норм}$ – нормативний рівень коефіцієнта співвідношення між дебіторською і кредиторською заборгованістю; $Kс_{норм}$ – нормативне значення коефіцієнта самофінансування; $Kфс_{норм}$ – нормативне значення коефіцієнта фінансової стабільності суб'єкта господарювання.

Показник оцінки динаміки фінансового стану підприємств може коливатися в таких межах: $(0; \infty)$. Верхня межа пояснюється ситуацією, коли коефіцієнти, що входять у поданий показник, будуть наближатися до оптимальних (максимальних, нормативних) і знаменник буде прямувати до нуля, а сам показник – до нескінченності.

Нижня межа характеризує ситуацію, за якої показники суттєво будуть відхилятися від оптимальних (максимальних, нормативних), тому знаменник теоретично буде прямувати до нескінченності (тим більше, що деякі з коефіцієнтів можуть досягати від'ємних значень), а сам показник відповідно буде прямувати до нуля.

Зниження показника оцінки динаміки фінансового стану підприємств загалом у наведених розрахунках свідчить про негативну тенденцію у динаміці фінансового стану вітчизняних суб'єктів господарювання.

Тривожним симптомом може бути ситуація, коли інтегральний показник постійно знижується за рахунок спаду рівня його окремих коефіцієнтів (платоспроможності, рентабельності, оборотності та інших, які взяті до уваги при його обчисленні), що свідчить про зниження ефективності функціонування досліджуваного підприємства чи національної економіки в цілому. Відповідно, органи державного управління, в компетенцію яких входить регулювання діяльності суб'єктів господарювання, за допомогою розрахунку показника оцінки динаміки фінансового стану підприємств України, мають змогу оперативної та своєчасно діагностувати проблемні симптоми на певному на конкретному підприємстві, їх сукупності чи економіці загалом та приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо їхнього усунення.

З іншого боку, розрахунок такого показника оцінки динаміки фінансового стану вітчизняних підприємств є корисним і для приватних підприємницьких структур, потенційних інвесторів тощо, оскільки виступає своєрідним індикатором, який комплексно оцінює явища та процеси на конкретному підприємстві зокрема чи галузі в цілому та спрощує процедуру прийняття рішення щодо здійснення фінансової діяльності, залучення інвестицій, укладання контрактів, угод між суб'єктами господарювання.

Висновки

Головним способом запобігання банкрутству вітчизняних підприємств є фінансова санація. За допомогою запропонованих у статті моделей визначення санаційної спроможності підприємства можна проаналізувати його здатність до фінансового оздоровлення за допомогою прогнозування рентабельності капіталу, оборотності оборотних активів та загальної ліквідності підприємства. Дані показники запропоновано визначати за допомогою мультиплікативних факторних залежностей. Використовувати такі моделі для оцінки санаційної спроможності можуть як окремі підприємства, так і державні органи для конкретних видів економічної діяльності та економіки в цілому.

При формуванні плану залучення фінансових ресурсів для проведення оздоровлення підприємства потрібно особливу увагу приділяти структурі капіталу, оскільки від неї залежить рівень прибутковості та здатності виконувати зобов'язання у майбутньому. Це все буде впливати на ефективність фінансової санації підприємства та досягнення позитивного результату.

Запропонований нами показник оцінки динаміки фінансового стану підприємств може розраховуватися як для окремого суб'єкта господарювання, так і для підприємницьких структур області, галузі чи національної економіки загалом, як у даному дослідженні.

Список використаних джерел

1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навч. посібник для студентів ВУЗів / О.Я. Базилінська. – К.: ЦНЛ, 2009. – 328 с.
2. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств. Підручник / І.О. Бланк, Г.В. Ситник. – К.: КНТЕУ, 2006. – 780 с.
3. Булович Т.В. Основні підходи до визначення результативності управління санаційною спроможністю підприємства / Т.В. Булович // Вісник Донецького університету економіки та права. – 2009. – №2. – С. 174–178.
4. Булович Т.В. Порівняльна характеристика методичних підходів до оцінки санаційної спроможності підприємства / Т.В. Булович // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – №6. – С. 11–15.
5. Булович Т.В. Управління санаційною спроможністю підприємства як передумова його виживання / Т.В. Булович // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – №4, Т. 2. – С. 161–167.
6. Карпунь І.Н. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посібн. / І.Н. Карпунь. – Львів: «Магнолія-2006», 2009. – 418 с.
7. Копилук О.І. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навчальний посібник / О.І. Копилук, А.М. Штангрет. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 168 с.
8. Передерієва С.О. Критерії оцінки санаційного потенціалу підприємства-боржника / С.О. Передерієва // Економічний аналіз. – 2011. – Вип. 9. Ч. 3. – С. 233–236.
9. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: [монографія] / О.О. Терещенко – К.: КНЕУ, 2006. – 268 с.
10. Тюріна Н.М. Управління фінансовою санацією підприємства: підручник / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка. – Львів: «Новий Світ-2000», 2008. – 396 с.
11. Штангрет А.М. Антикризове управління підприємством: навч. посібн. / А.М. Штангрет, О.І. Копилук – К.: Знання, 2007. – 335 с.